

Obsah // Spis treści

UVEDENÍ (7)

POPIS SOUČASNÉ ETNICKÉ, KULTURNÍ, JAZYKOVÉ A KOMUNIKAČNÍ SITUACE NA ČESKÉM TĚŠÍNSKU (13)

Co se lidem většinou vybaví, řekne-li se těšínské Slezsko? Kterého území se tento pojem týká? Jaká je jeho představa ve společenském povědomí? Je těšínské Slezsko region? (13)

Kde se české Těšínsko nachází? Odkud kam vlastně sahá? Co tvoří jeho hranice? (14)

Jaké je národnostní složení českého Těšínska? Co je příčinou etnického (kulturního, jazykového) rozrůznění zdejší společnosti? Jak souvisí etnicita s jazykem? (17)

Jaké jsou vzájemné vztahy mezi většinovou a menšinovou složkou místního obyvatelstva? Jak se projevuje odlišnost jazyků a kultur? Která témata patří na českém Těšínsku k choulostivým? Které společenské postoje jsou zde zaujímány? (19)

Jaká je kulturní identita občanů českého Těšínska? Na které kultury zde můžeme narazit, kolik jich je a jaká je jejich povaha? Hrozí místním lidem kulturní deprivace? (21)

Které národy (která etnika), kultury, jazyky se na Těšínsku tradičně stýkají? Odkud se vzal na českém Těšínsku polský živel? (24)

Je Těšínsko spíše hranicí, nebo pohraničím? Liší se nějak význam těchto pojmů? (26)

Jaké jazykové zvláštnosti má těšínské nářečí? Je v něm více prvků polských, nebo českých? Co tvoří jeho útvárovou normu? (27)

Kdo se těšínským nářečím zabýval? Věnovali/věnují mu pozornost nějací jazykovědci (dialektologové)? (32)

Jaký je status místního nářečí? Je toto nářečí něčím zvláštní a výjimečné? Liší se situace těšínského nářečí od situace tohoto nářečí na polské straně hranice? (33)

Jaký je vztah Těšíňanů k místnímu nářečí? Je hodnoceno kladně, nebo záporně? Je považováno za české, anebo polské? (35)

Lze si na českém Těšínsku vystačit pouze se znalostí nářečí? Jaký je rozdíl mezi tradičním nářečím a běžnou mluvou? V čem konkrétně spočívá tato odlišnost na českém Těšínsku? (38)

Jaká je situace a kvalita jazykových kódů používaných na českém Těšínsku (kromě těšínského nářečí a mluvy *po našymu*? Jakým způsobem (a prostřednictvím kterých jazyků) místní obyvatelstvo komunikuje? (40)

Co vše postihuje interference (které jazyky a útvary)? Je interferenci vystaveno pouze nářečí? (41)

Co je tedy základem jazykové komunikace těšínského přihraničního mikrosvěta? (43)

METODA SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ JAZYKOVÉHO MATERIÁLU (45)

CHARAKTERISTIKA MLUVY INFORMÁTORŮ (51)

WPROWADZENIE (65)

OPIS WSPÓŁCZESNEJ SYTUACJI ETNICZNEJ, KULTUROWEJ I JĘZYKOWO-KOMUNIKACYJNE NA ZAOLZIU (71)

Co nasuwa się zwykle ludziom na myśl, kiedy słyszą nazwę Śląsk Cieszyński? O jaki teren chodzi? Jaki jest jego obraz w świadomości społecznej? Czy Śląsk Cieszyński jest regionem? (71)

Gdzie leży czeska część Śląska Cieszyńskiego? Odkąd i dokąd sięgają jej granice? Co je wyznacza? (73)

Jakie narodowości zamieszkują Zaolzie? Co jest przyczyną zróżnicowania etnicznego (kulturowego, językowego) miejscowej społeczności? Jakie są relacje między etnicznością a językiem? (76)

Jakie są wzajemne relacje na Zaolziu między społecznością większością i mniejszością? Jak przejawia się odmienność ich języków i kultur? Jakie tematy należą do tematów drażliwych? Jakie postawy społeczne przyjmuje miejscowa ludność? (78)

Jaka jest tożsamość kulturowa ludności na Zaolziu? Z jakimi kulturami można się tu zetknąć i jaki jest ich charakter? Czy Zaolzianom zagraża zmiana tożsamości kulturowej? (80)

Jakie narody (etnika), kultury, języki kontaktują się na Zaolziu? Skąd się wziął na tych terenach żywioł polski? (83)

Czy Śląsk Cieszyński jest bardziej granicą, czy pograniczem? Czym różnią się znaczenia tych dwu pojęć? (86)

Jakie cechy językowe wykazuje gwara cieszyńska? Czy więcej jest w niej elementów języka polskiego, czy czeskiego? Co wyznacza jej normę? (87)

Kto badał gwarę cieszyńską? Czy gwara ta jest nadal przedmiotem uwagi językoznawców (dialektologów)? (93)

Jaki jest status miejscowej gwary? Czy jest ona czymś wyjątkowym, specyficznym? Czy sytuacja gwary na Zaolziu różni się od sytuacji gwary po polskiej stronie granicy? (94)

Jaki jest stosunek ludności Zaolzia do miejscowej gwary? Czy jest ona oceniana pozytywnie, czy negatywnie? Czy uważa się ją za polską, czy za czeską? (96)

Czy można na Zaolziu używać wyłącznie gwary? Jaka jest różnica między tradycyjną gwarą ludową a językiem potocznym? Na czym w gruncie rzeczy ta różnica polega na Zaolziu? (99)

Jaka jest sytuacja kodów językowych używanych na Zaolziu (oprócz gwary cieszyńskiej i mowy *po naszymu*) i jaka jest ich jakość? W jaki sposób (i za pośrednictwem jakich języków) komunikuje się miejscowa ludność? (101)

Co podlega interferencji (jakie języki lub odmiany)? Czy na interferencję podatna jest tylko gwara? (103)

Co zatem tworzy podstawę komunikacji językowej w zaolziańskim wielojęzycznym mikroświecie? (105)

METODA GROMADZENIA I OPRACOWANIA MATERIAŁU JĘZYKOWEGO (107)

CECHY MOWY INFORMATORÓW (113)

ČÍTANKOVÁ ČÁST // WYBÓR TEKSTŮ (129)

Strašné živoki kůně (129)

My sům s Češyna tu s tego (132)

Přes feryje na taboře (141)

O jedno mńejsce a dostolbych medal (143)

To nima fer (145)

My viželi tego čapa co tam volně pobihol (147)

Kšqški f kšęgarńičce (152)

Klasa f klidu (153)

Jazykovo baryjera (155)

F Čechach a f Polsce (157)

Stypendjum je fajno vjec (159)

Ježech nadmjare spokojůny (162)

Otužilcy při mořu (165)

Matyka mje całkjem bavi (170)

Jo na to kichům jo se přečytům streščyńi (171)

Ňic převratnego (176)

Obďivujym rožicůf (180)

Jakoš vjęcej od nas vyžaduji (183)

Jakješ řečy co nas vystihujům (188)

Každo pora roku mo cošika do šebje (191)

LITERATURA (197)

SUMMARY (203)

JMENNÝ REJSTRÍK // INDEKS NAZWISK (205)

MAPKA